

Ασφόδελος: Θεραπευτικές ιδιότητες

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Ο Ασφόδελος από της αρχαιότητας μέχρι σήμερα εθεωρείτο θεραπευτικό βότανο και εχορηγείτο προπαντός:

- 1) σαν σπουδαίο καρδιοτονωτικό – διουρητικό φάρμακο στις ίδιες ενδείξεις με την Σκίλλα την παραθαλάσσια (πολύ πιθανόν να περιέχει σαν δραστικά συστατικά γλυκοζίδες αναλόγου συνθέσεως με την Σκιλλαβιόζη – Scillaren A-B)
- 2) σαν εμμηναγωγό
- 3) διουρητικό – αποχρεμπτικό
- 4) αντιφλεγμονώδες (ενζυματική δράση)
- 5) εμετικό (λόγω ερεθισμού του βλεννογόνου του στομάχου).

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

A) Κατά την Ιπποκρατική εποχή εχορηγείτο σα φάρμακο

- 1) στην εξιδρωματική πλευρίτιδα

2) στις καρδιοπάθειες με οιδήματα ανά σάρκα

3) στον ασκίτη (κίρρωση του ήπατος)

4) σαν εμμηναγωγό και

5) σαν αποχρεμπτικό (πιθανώς στο πνευμονικό οίδημα) και στις χρονιές ασθματικές βρογχίτιδες – Υπό μορφή

α) οξυμέλιτος Oxymel Asphodele) στη δοσολογία: τρία κοχλιάρια σούπας την ημέρα (20 δράμια κόνδυλοι ασφοδέλου 200 δράμια ξύδι, 20 δράμια οινόπνευμα, 400 δράμια μέλι.

Παρασκευή : αφού τεμαχισθούν οι κόνδυλοι του ασφοδέλου ή γίνουν πολτός αναμιγνύονται με το ξύδι και το οινόπνευμα και μετά 3 ημέρες διηθείται και χρησιμοποιείται ως VinaigreAsphodele, διά της προσθήκης δε του μέλιτος λαμβάνεται το οξύμελι ασφοδέλου.

Άλλος τρόπος:

α) διά βρασμού των κονδύλων του ασφοδέλου σε ξύδι ή κρασί (100 γραμ. ρίζες σε ένα κιλό ξύδι ή κρασί σπιρτωμένο, δυνατό και προσθήκης μέλιτος σαν βελτιωτικού

β) αυτούσιο τον κόνδυλο στη δόση όσον αστράγαλος τρεις φορές την ημέρα

γ) πολτός εξ όλων των μερών του φυτού βρασμένος μαζί με κιθαράλευρο ως που να γίνει πηκτή : για καταπλάσματα στους δοθιήνας, αποστήματα και άτονα έλκη

δ) καταπλάσματα από κοπανισμένα και πολτοποιημένα τμήματα του φυτού χλωρά εις τα δήγματα ερπετών, αραχνών, σκορπιών, σκολοπένδρων κ.λ.π.

B) Κατά την Ρωμαϊκήν Εποχή και μετά εχορηγείτο ό ασφόδελος κατά τις οδηγίες του Διοσκουρίδου στις παρακάτω ενδείξεις:

1) Σαν διουρητικό, εμμηναγωγό, αντινευραλγικό, αντιβηχικό και αντισπασμωδικό. Στη δοσολογία: Ρίζα ασφοδέλου όσον αστράγαλος 3 φορές ημερησίως ή 4 γραμ. ρίζας κοπανισμένης και διαλελυμένης μέσα σε κρασί ημερησίως. «Κινουσι δε ουρησιν καί έμμηνα ποθείσα ίώνται καί πλευράς άλγήματα καί βήχια καί σπάσματα καί ρήγματα δραχμής (δραχμή=3,75 γραμ.) μιας τό πλήθος τής ρίζης εν οϊνω πινομένη ποιεί δε καί ευημεστέρους οσον αστράγαλος βρωθείσα» Διοσκ.

2) Κατά δηγμάτων ερπετών (φίδια, αράχνες, σκορπιοί κλπ.) στη δοσολογία

4-12 γραμ. ρίζας ημερησίως σε δυνατό κρασί εσωτερικούς και τοπικώς σε καταπλάσματα από κοπανισμένα φύλλα, ρίζας, άνθη, μαζί με κρασί. «Καί έρπετοδήκτους δίδοται ωφέλιμος οσον δραχμών τριών τό πλήθος (τό άνώτερον). Κάν καταπλάτ- τειν δε δει τά δήγματα τοίς τε φύλλοις καί τη ρίζη καί τοις άνθεσι συν οϊνω» Διοσκ... «ό δε καρπός καί τά άνθη κατ' εξοχήν

σκολοπένδρων και σκορπιών άντιφάρμακον έστιν έν οϊνω ποθέντα» Διοσκ.

3) Προς θεραπεία και επούλωση γαγγραινωδών ελκών, άτονων ελκών, φλεγμονών μαστών (Μαστίτιδες), φλεγμονών όρχεων, φυμάτων και δοθιήνων. Υπό μορφή αλοιφής - πολτού, Παρεσκευάζεται δε ή αλοιφή από τριμμένη ρίζα ασφοδέλου και βρασμένης ώσου να πολτοποιηθεί με προσθήκη οίνου ή τρυγίας οίνου. Στις πρόσφατες φλεγμονές αντί τρυγίας μετεχειρίζοντο κριθαράλευρο. «Και ρυπαρά και νεμόμενα ελκη καί μαστών καί δίδυμων φλεγμονάς καί φύματα καί δοθιήνας συγκαθεψομένης τρύγος οϊνου τή ρίζη προς δέ τάς προσφάτους φλεγμονάς μετ' αλφίτου» Διοσκ.

4) Προς Θεραπεία της Άλωπεκίας—τριχοφάγου—τριχοπτώσεων υπό μορφή τέφρας εκ καείσης ρίζας, προς κάλυψη. «Καισα δέ ρίζα τής τέφρας έπιπλασσομένης αλωπεκίας δασύνει». Διοσκ. «Καί τούτου ή ρίζα χρήσιμος ώσπερ άρου καί άσάρου καί δρακοντίου, ρυπτικής τε καί διαφορητικής υπάρχουσα δυνάμεως* Καυθείσης δ' αυτής ή τέφρα θερμότερα καί ξηραντικωτέρα καί λεπτομερεστέρα καί διαφορηκοτέρα γίνεται καί διά τούτο καί αλωπεκίας ιάται». Γαληνός, τόμ. ΧΙ, σελ. 845.

4) Εγκαύματα - χιονίστρες - ωταλγίες. Υπό μορφή ελαίου μέσα στο όποιον έχει ψηθεί ρίζα του ασφοδέλου για επάλειψη και σε σταγόνες εντός του ακουστικού πόρου. «Έν έψηθέν δέ ελαιον κεκοιλειμέναις ταίς ρίζαις επί πυρός, ειλκωμένας χειμέτλας καί περί- καυτα υπαλειφόμενον ωφελεί καί ώταλγώσι βοηθεί έγχεόμενον εις τό ούς» Διοσκ.

6) Οφθαλμίες. Αλοιφή - χυλός καμωμένος από κοπανισμένη ρίζα σε παλιό γλυκό κρασί μαζί με σμύρνα και κρόκο και θερμανθέντος μέχρις ότου γίνει αλοιφή μαλακή προς επάλειψη και κάλυψη των οφθαλμών ως καταπλάσματος «Ό δέ χυλός τής ρίζης προσλαβών οίνον, παλαιού γλυκέως και σμύρνη και κρόκου συνεψηθέντα επί τό αυτό εγχριστον γίνεται όφθαλμοίς φάρμακον» Διοσ.

7) Λεύκη = Άλφος. Ρίζα ασφοδέλου κοπανισμένη και τριμμένη στη λευκή επιφάνεια του δέρματος και έν συνεχεία εκθεσις εις τάς ήλιακάς ακτίνας. «Άλφόν τε λευκόν προανατριφέντα έν έσθο- νίω έν Ήλίω καταχρισθείσα ή ρίζα σμήχει» Διοσκ.

8) Πυώδης ωτίτης. Χυλός ρίζας ασφοδέλου ζεσταμένος μαζί με μέλι, κρασί - σμύρνα και λιβανωτό ως που να γίνει ένα μίγμα εντός του ακουστικού πόρου με γάζα. «Καί πρόσ ώτα πυρρροουντα καθ' εαυτόν και ουν λιβανωτω και μέλιτι και οϊνω και σμύρνη χλιανθείς αρμόζει». Διοσκ.

9) Εμετικό - Καθαρτικό. «Ταράττει δε κοιλίαν» Διοσκ.

10) Οδονταλγίες. Καταπαύει ό πόνος του δοντιού αν εγχυθεί χυλός ρίζας στον αντίστοιχο ακουστικό πόρο (αντανεκλαστική θεραπεία), «ωταλγίας τε καθ' εαυτόν εγχυθείς ό χυλός τω άντικειμένω ώτίω, πράύνει». Διοσκ.

Γ) Λαϊκή Θεραπευτική. Παλαιότερα και σύγχρονος εποχή.

Συνταγαί. Από χειρόγραφα καλογέρων του Πατριαρχείου της εποχής της τουρκοκρατίας μαθαίνουμε ότι μετεχειρίζοντο του ασφοδέλου τις ρίζες υπό μορφή όξυμέλιτος προς **θεραπεία της ελώδους αίμοσφαιρινουρίας** (100 g. κόνδυλοι, 1 οκά ξύδι νά βράση σε πήλινο δοχείο ώσπου να μείνει το μισό και να προστεθεί 1)2 οκά μέλι. Να λαμβάνει ό ασθενής κοχλ. σούπας ανά τρίωρο μέχρις ότου τα ούρα αποχρωματιστούν και υποχωρήσει ο πυρετός. Η πρόγνωση ήταν καλή έφ' όσον στα ούρα του αρρώστου δεν διακρίνονται μικρά σωματίδια όταν ετίθεντο ταύτα εντός υάλινου δοχείου και εξετάζονται στο προσπίπτουν φως από ένα στενό άνοιγμα διά μέσου του δοχείου προς τον σκοτεινό θάλαμο του εξεταστού.

Σε πολλούς γνωστή είναι μία αλοιφή που παρασκευάζουν και χρησιμοποιούν ακόμα και σήμερα στην ύπαιθρο με θαυμαστά αποτελέσματα. Πριν ανακαλυφθούν τα αντιβιοτικά δεν γνωρίζω να υπήρχε ανάλογος αλοιφή στα φαρμακεία τόσο θεραπευτική και επουλωτική των μολυσμένων τραυμάτων, άτονων έλκων, αποστημάτων γαγγραινωδών έλκων κλπ. Πολύ πιθανόν να οφείλεται η αποτελεσματικότητας της σε αντιβιοτικές ουσίες και διάφορα ένζυμα που περιέχει (ενζυματική - αντιβιοτική - ερεθιστική δράση). Η σύνθεσή της γίνεται με βάση του ασφοδέλου τους κονδύλους, την Salvia Ήεροβοτάνη, το ατεκνόχορτο (bیارum) και τα κολοφώνιο - τρεμεντίνα - ρητίνη ελάτης - λάδι, κερί. Ή μάνα μου που παρασκεύαζε την αλοιφή αυτή ισχυρίζονταν πως προήρχετο από ένα Γιατρό-Θεραπευτή του Πατριαρχείου

της Πόλης που διετέλεσε και ιδιαίτερος Γιατρός στο Σεράϊ του Άβδούλ – Χαμίτ.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

1) Για τον τριχοφάγο, αλωπεκία, τριχόπτωση.

Σκόνη από αποτεφρωμένους κονδύλους, δύο κουταλιές της σούπας, λίγο λάδι ένα κουταλάκι μπαρούτι της μίνας δύο κρόκους αυγών. Τα δουλεύουν όλα αυτά ώσπου να γίνει αλοιφή και την μεταχειρίζονται για να τρίβουν τις ρίζες των μαλλιών ή το μέρος που παρουσιάζεται απόπτωση των τριχών.

2) Εκζέματα επιμολυνθέντα.

Πολτός ρίζας ασφοδέλου δια-λυμένος με μια κουταλιά θειάφι και δουλεμένος ως που να γίνει αλοιφή.

Χρήσιμα μέρη του φυτού

Όλα τα τμήματα του φυτού σε χλωρή κατάσταση περιέχουν τα δραστικά συστατικά υπό ποικίλουσα αναλογία και προπαντός οι κόνδυλοι μετά την αποξήρανση των φύλλων ή προ της ανοίξεως. Οι κόνδυλοι αποξηραινόμενοι δύνανται να διατηρήσουν την δραστικότητα τους χρόνια εφ' όσον φυλαχθούν σε γυάλινα δοχεία μακριά από την υγρασία και το φως. Βραζόμενοι οι κόνδυλοι σε άφθονο νερό αποβάλλουν τη δυσάρεστη γεύση που έχουν και δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως τροφή των ζώων. Είναι πολύ θρεπτικοί λόγω της μεγάλης ποσότητας αμύλου και κόλλας που περιέχουν.

Άλλες χρήσεις - Κόλλα για δέρματα

Από τούς κονδύλους του ασφοδέλου διά πολτοποιήσεως και βρασμού μέχρι συμπυκνώσεως παρασκευάζεται το γνωστό τσερίσι; που μεταχειρίζονται οι υποδηματοποιοί σαν κολλητική ουσία στην συγκόλληση των δερμάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Απ' όσα πάρα πάνω εξετάθησαν βγαίνει το συμπέρασμα ότι αφού ο **ασφόδελος** επέζησε τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα σαν φάρμακο με πλήθος θεραπευτικές ενδείξεις πρέπει αναγκαστικά να έχει πραγματικά τις θεραπευτικές ιδιότητες αυτές και την αξία του σαν θεραπευτικό βότανο. Στα πειράματα που κάνουμε για να μελετήσουμε τις ιδιότητες ενός φαρμάκου είναι δυνατόν να ξεγελασθούμε γιατί πλήθος παράγοντες υπεισέρχονται κατά τον πειραματισμό και μάς παρασύρουν σε μια υπερεκτίμηση των αποτελεσμάτων ή και το αντίθετο. Η πείρα όμως τόσων αιώνων, κι από χιλιάδες παρατηρητάς γινόμενη και ηλεγμένη δεν γελιέται είναι κι αυτή ένα πείραμα - παρατήρηση - περισσότερο σίγουρο από

την πείρα τού ενός πειραματιστή – και με κριτή τον χρόνο. Δε θα ήτανε νομίζω χαμένος κόπος αν οι βιοχημικοί μας αποφάσιζαν να ασχοληθούν με τον ασφόδελο όπως και με τόσα άλλα βότανα της λαϊκοθεραπευτικής μας που φυτρώνουν στην πατρίδα μας.

Πηγή: Φυτά της Ελληνικής χλωρίδος: Χρησιμοποιηθέντα στη θεραπεία των κακοήθων όγκων (καρκίνων), χρόνιων παθήσεων και επώδυνων συνδρομών από της Ελληνικής προϊστορίας μέχρι σήμερα – Γιάννης Κ. Σταυρόπουλος, Ιατρός – Αθήνα 1963

Προφυλάξεις

Πάντα χρησιμοποιείτε τα βότανα υπό την επίβλεψη ενός ειδικού ιατρού και ποτέ μόνοι σας. Μην χρησιμοποιείτε βότανα κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης, σε συνδυασμό με άλλα φάρμακα ακόμα και συμπληρώματα χωρίς την γνώμη ιατρού. Οι πληροφορίες που παρέχονται είναι καθαρά και μόνο για ενημερωτικό σκοπό.

Η σελίδα δεν φέρει καμία ευθύνη: [**Διαβάστε τους όρους χρήσης**](#)

Πηγή:ftiaxno.gr